

Nowe rozporządzenie unijne dotyczące wyrobów budowlanych (2)

Wymagania Rozporządzenia nr 305/2011 w odniesieniu do podmiotów gospodarczych uczestniczących w procesie wprowadzania do obrotu i udostępniania na rynku wyrobów budowlanych weszły w życie z dniem 1 lipca 2013 r.

1. Wstęp

Regulacje europejskie dotyczące wyrobów budowlanych jednoznacznie definiują podmioty gospodarcze uczestniczące w procedurze wprowadzania do obrotu i udostępniania wyrobów budowlanych.

Definicje i obowiązki podmiotów gospodarczych, tj. producentów, importerów, dystrybutorów i upoważnionych przedstawicieli, które określone zostały w Rozporządzeniu nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. są spójne z zapisami decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 768/2008/WE z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiającej wspólne horyzontalne ramy dotyczące wprowadzania wyrobów na rynek unijny w obszarze zharmonizowanym. W celu ujednoczenia wszystkich wymagań w obszarze regulacji krajowych wymagania dotyczące obowiązków podmiotów gospodarczych będą wprowadzone do ustawy o wyrobach budowlanych.

Wszystkie podmioty gospodarcze powinny być świadome w zakresie zharmonizowanych wymagań technicznych wyrobów budowlanych wprowadzanych przez nich do obrotu i udostępnianych na rynku. Ponadto powinni dokonać szczegółowej analizy w zakresie wymagań w odniesieniu do zasadniczych charakterystyk wyrobów budowlanych stosowanych są w danym państwie członkowskim Unii, na terenie którego wyrób będzie udostępniany. Powyższe informacje można uzyskać poprzez punkty kontaktowe ds. wyrobów budowlanych.

W dniu 13 czerwca 2013 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych i ustawy o systemie oceny zgodności, umożliwiającą powołanie jednostek oceny technicznej, uprawnionych do wydawania europejskich ocen technicznych, oraz utworzenie w Głównym Urzędzie Nadzoru Budowlanego punktu kontaktowego ds. wyrobów budowlanych. Powyższa na dzień dzisiejszy mała zmiana stanowi wdrożenie tych postanowień Rozporządzenia nr 305/2011, które leżą w kompetencji państw członkowskich i powin-

ny być wprowadzone do przepisów krajowych do 1 lipca 2013 r.

2. Podmioty gospodarcze

2.1 Producent

(definicja) Zgodnie z Rozporządzeniem nr 305 Producent to osoba fizyczna lub prawna, która produkuje wyrób lub zleca zaprojektowanie lub wyprodukowanie wyrobu budowlanego i wprowadza ten wyrób do obrotu pod własną nazwą lub znakiem firmowym.

Analiza:

Istotnym elementem tej definicji jest zwrócenie uwagi na fakt, że producentem wyrobu jest firma, która wprowadza wyrób do obrotu pod własną nazwą lub znakiem firmowym. Zatem dany wyrób budowlany może być zaprojektowany i wykonany przez określoną firmę, ale również te czynności mogą być zlecone innemu zakładowi w danym kraju lub nawet innym państwie. Oczywiście w każdym z wymienionych przypadków producent musi posiadać odpowiednią dokumentację techniczną opisującą wszystkie istotne elementy związane z wymaganym systemem oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych, stanowiącą jeden z kluczowych elementów do wystawienia deklaracji właściwości użytkowych.

Niezależnie od tego, czy producent projektuje i wytwarza wyrób, lub jest uznany za producenta, bierze on na siebie wyłączną odpowiedzialność za zgodność wyrobu z odpowiednimi wymaganiami, wprowadzając wyrób do obrotu pod swoją nazwą. Odpowiedzialność za wyrób spoczywa na producencie. Ma on obowiązek zapewnić wykonanie wszystkich zadań w zakresie wymaganego systemu oceny i weryfikacji stałości użytkowych (badania typu, zakładowa kontrola produkcji, zaangażowanie jednostki notyfikowanej tam, gdzie to konieczne itp.).

Producent zgodnie z zapisami Rozporządzenia nr 305/2011 jest odpowiedzialny za:

- przechowywanie deklaracji właściwości użytkowych przez okres 10 lat od momentu wprowadzenia wyrobu do obrotu (okres ten może być inny, w zależności od ustaleń Komisji)
- zapewnienie istnienia procedur zapewniających utrzymanie w produkcji seryjnej deklarowanych właściwości użytkowych wyrobu
- przeprowadzanie badań próbek wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu lub udostępnionych na rynku
- prowadzenie rejestru skarg, wyrobów niezgodnych oraz informowania dystrybutorów o tego rodzaju działaniach w zakresie monitorowania
- umieszczanie na wyrobie (lub opakowaniu, lub w informacjach towarzyszących) jednoznacznej identyfikacji wyrobu budowlanego, swoich nazw i adresów kontaktowych
- dostarczanie instrukcji obsługi i informacji dotyczących bezpieczeństwa w języku państwa członkowskiego, w którym wyrób jest sprzedawany

Rysunek 1. Podmioty gospodarcze uczestniczące w procedurze wprowadzania i udostępniania wyrobu budowlanego (Źródło: <http://wyborcza.biz/>)

- podjęcie natychmiastowych działań naprawczych, jeżeli okaże się, że wyrób jest niezgodny z deklaracją właściwości użytkowych i innymi wymaganiami rozporządzenia
- dostarczenie na uzasadnione żądanie właściwego organu krajowego wszelkich informacji i dokumentów niezbędnych do wykazania zgodności danego wyrobu budowlanego z deklaracją właściwości użytkowych i z innymi mającymi zastosowanie wymaganiami określonymi w rozporządzeniu.

2.2. Importer

(definicja) Importer to osoba fizyczna lub prawna, mająca siedzibę w Unii, która wprowadza wyrób z państwa trzeciego do obrotu w Unii.

Analiza:

Import ma miejsce tylko wtedy, gdy producentem wyrobu jest osoba fizyczna lub prawna z państwa spoza Unii Europejskiej. Niemniej na importerze ciąży wiele obowiązków związanych z zapewnieniem prawidłowej procedury przy wprowadzaniu wyrobu budowlanego. Przede wszystkim importer ma obowiązek wprowadzania do obrotu wyłącznie wyrobów budowlanych, zgodnych z wymaganiami rozporządzenia. Przed wprowadzeniem wyrobu do obrotu importer musi zapewnić, że producent wyrobu budowlanego:

- sporządził dokumentację techniczną oraz wystawił deklarację właściwości użytkowych
- w sposób prawidłowy oznakował wyrób i towarzyszą mu odpowiednie dokumenty
- wypełnił swoje obowiązki w odniesieniu do wymagań zharmonizowanej specyfikacji.

W przypadku stwierdzenia niezgodności z deklaracją właściwości użytkowych importer nie wprowadza wyrobu do obrotu i jeżeli wyrób budowlany stwarza zagrożenie, importer informuje o tym producenta oraz organy nadzoru rynku.

Importer wyrobu budowlanego:

- nie sporządza deklaracji właściwości użytkowych ani dokumentacji będącej podstawą wydania deklaracji
- ma obowiązek wprowadzania do obrotu wyrobów spełniających odpowiednie wymagania
- musi zapewnić, że producent wypełnił wszystkie obowiązki umożliwiające wprowadzenie wyrobu na rynek unijny
- wskazuje swoją nazwę, nazwę zastrzeżoną lub zastrzeżony znak towarowy i swój adres kontaktowy na wyrobie budowlanym lub – jeśli nie jest to możliwe – na jego opakowaniu lub w dokumencie towarzyszącym wyrobowi
- zapewnia, by wyrobowi towarzyszyły instrukcje obsługi i informacje na temat bezpieczeństwa w języku określonym przez dane państwo członkowskie, łatwo zrozumiałym dla użytkowników
- zapewnia, aby – w czasie gdy ponosi oni odpowiedzialność za wyrób budowlany – warunki jego przechowywania lub transportu nie wpływały niekorzystnie na jego zgodność z deklaracją właściwości użytkowych
- w stosownych przypadkach w odniesieniu do zapewnienia dokładności, wiarygodności i stałości deklarowanych właściwości użytkowych wyrobu budowlanego – prowadzi badania próbek wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu lub udostępnionych na rynku, rozpatruje

reklamacje oraz – jeśli wystąpi taka konieczność – prowadzi ewidencję skarg, wyrobów niezgodnych i wyrobów wycofanych od użytkowników, a także informuje dystrybutorów o tego rodzaju działaniach w zakresie monitorowania jakości wprowadzonych wyrobów

- przechowuje kopię deklaracji właściwości użytkowych do dyspozycji organów nadzoru rynku
- podejmuje natychmiastowe działania naprawcze, jeżeli okaże się, że wyrób jest niezgodny z deklaracją właściwości użytkowych i innymi wymaganiami rozporządzenia
- dostarcza na uzasadnione żądanie właściwego organu krajowego wszelkie informacje i dokumenty niezbędne do wykazania zgodności danego wyrobu budowlanego z deklaracją właściwości użytkowych i z innymi mającymi zastosowanie wymaganiami określonymi w rozporządzeniu.

2.3. Dystrybutor

(definicja) Dystrybutor to osoba fizyczna lub prawna w łańcuchu dostaw, inna niż producent lub importer, która udostępnia wyrób na rynku.

Analiza:

Dystrybutor udostępniając na rynku wyrób budowlany zgodnie z zapisami w Rozporządzeniu nr 305/2011 musi zapewnić:

- Spełnienie przez producenta i importera wymagań określonych w art. 11 ust. 4 i 5 i art.13 ust.3., tj.:

Art. 11 ust. 4

Producenci zapewniają, aby ich wyroby budowlane były opatrzone numerem typu, partii lub serii lub inną informacją umożliwiającą ich identyfikację, lub w przypadku gdy wielkość lub charakter wyrobu to uniemożliwiają, aby wymagane informacje były umieszczone na opakowaniu lub w dokumencie towarzyszącym wyrobowi budowlanemu.

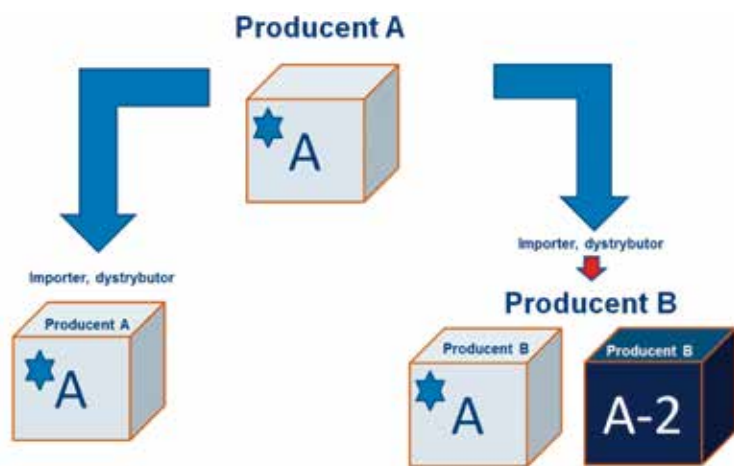
Art. 11 ust. 5

Producenci wskazują swoją nazwę, zastrzeżoną nazwę handlową lub zastrzeżony znak towarowy i swój adres kontaktowy na wyrobie budowlanym lub – jeśli nie jest to możliwe – na jego opakowaniu lub w dokumencie mu towarzyszącym. Adres wskazuje konkretny punkt, w którym można skontaktować się z producentem.

Art. 13. ust. 3

Importerzy wskazują swoją nazwę, nazwę zastrzeżoną lub zastrzeżony znak towarowy i swój adres kontaktowy na wyrobie budowlanym lub – jeśli nie jest to możliwe – na jego opakowaniu lub w dokumencie towarzyszącym wyrobowi.

- Podjęcie odpowiednich działań w przypadku gdy ma powody, by uważać, że wyrób budowlany nie jest zgodny z deklaracją właściwości użytkowych lub z innymi mającymi zastosowanie wymaganiami określonymi w rozporządzeniu. Dystrybutor nie udostępnia wyrobu budowlanego na rynku, dopóki wyrób ten nie będzie zgodny z towarzyszącą mu deklaracją właściwości użytkowych i z innymi mającymi zastosowanie wymaganiami określonymi w rozporządzeniu lub dopóki deklaracja właściwości użytkowych nie zostanie poprawiona. Ponadto jeżeli wyrób stwarza zagrożenie, dystrybutor informuje o tym producenta lub importera oraz organy nadzoru rynku.

Rysunek 2. Przypadki, w których obowiązki producentów stosuje się do importerów i dystrybutorów

- Dopilnowanie, aby – w czasie gdy ponosi on odpowiedzialność za wyrób budowlany – warunki jego przechowywania lub transportu nie wpływały niekorzystnie na jego zgodność z deklaracją właściwości użytkowych.
- Podjęcie odpowiednich działań naprawczych niezbędnych do zapewnienia zgodności wyrobu, łącznie z jego wycofaniem z obrotu lub od użytkowników, w sytuacji gdy udostępniony przez niego na rynku wyrób budowlany nie jest zgodny z deklaracją właściwości użytkowych lub z innymi mającymi zastosowanie wymaganiami określonymi w rozporządzeniu. Ponadto jeżeli wyrób stwarza zagrożenie, dystrybutor niezwłocznie informuje

o tym właściwe organy krajowe państw członkowskich, w których udostępnił wyrób, podając szczegółowe informacje, w szczególności o niezgodności oraz o podjętych środkach naprawczych.

- Na uzasadnione żądanie właściwego organu krajowego dystrybutor dostarcza mu wszelkie informacje i dokumentację, niezbędne do wykazania zgodności danego wyrobu budowlanego z deklaracją właściwości użytkowych i z innymi mającymi zastosowanie wymaganiami określonymi w rozporządzeniu, w języku łatwo zrozumiałym dla tego organu. Na żądanie tego organu współpracuje z nim we wszelkich działaniach podjętych w celu usunięcia zagrożeń, jakie stwarzają wyroby budowlane udostępnione przez niego na rynku.

Uwaga: W ustawie o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych zamiast dystrybutora pozostawiono nazwę „sprzedawca”.

2.4 Upoważniony przedstawiciel

(definicja) Upoważniony przedstawiciel to osoba fizyczna lub prawna, mająca siedzibę w Unii, posiadająca pisemne pełnomocnictwo od producenta do działania w jego imieniu w odniesieniu do określonych w pełnomocnictwie zadań.

Analiza:

W odniesieniu do upoważnionego przedstawiciela zadania wynikające z Rozporządzenia nr 305/2011 są bardziej natury administracyjnej. Podstawowym celem ustanowienia upoważnionego przedstawiciela jest dostarczanie właściwemu organowi krajowemu, na jego żądanie, wszelkich informacji i dokumentacji, związanych z realizacją obowiązków producenta.

Według przepisów unijnych producent nie ma obowiązku ustanawiania upoważnionego przedstawiciela, nawet gdy jest spoza Unii.

Należy wyraźnie zaznaczyć, że przedstawiciele handlowi producenta (np. firmy-córki, zajmujące się dystrybucją wyrobów w danym kraju) nie są traktowani jako upoważnieni przedstawiciele, dopóki nie mają pisemnego upoważnienia producenta do działania w jego imieniu w zakresie wyznaczonych zadań.

Uwaga: W ustawie o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych dla wyrobów oznakowanych znakiem budowlanym pozostawiono obowiązek ustanowienia na terenie RP upoważnionego przedstawiciela producenta, lecz zakres uprawnień jest taki sam, jak w Rozporządzeniu nr 305/2011.

3. Przypadki, w których obowiązki producentów stosuje się do importerów i dystrybutorów (artykuł 15)

Jeżeli importer lub dystrybutor wprowadza wyrób na rynek pod własną nazwą lub znakiem towarowym, to jest uznawany za producenta i przejmuje wszystkie jego obowiązki. Dotyczy to również modyfikacji wyrobu przez te podmioty w taki sposób, że wpływa ona na zgodność wyrobu z obowiązującymi wymaganiami (np. zmienia się jedna lub kilka właściwości użytkowych).

Analiza:

Na rysunku 2 zobrazowano treść art. 15 rozporządzenia. Jeżeli importer i dystrybutor wprowadza wyrób pod znakiem towarowym producenta, to zachowuje status importera, dystrybutora z przepisaniem mu zakresu odpowiedzialności wynikającego z treści rozporządzenia. Natomiast w sytuacji, gdy na wyro-

Tabela 1.

Deklaracja właściwości użytkowych zasadniczych charakterystyk wyrobu budowlanego, dokonywana przez producenta na podstawie następujących danych	System oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych				
	1+	1	2+	3	4
Zakładowa kontrola produkcji	P	P	P	P	P
Dalsze badania próbek pobranych w zakładzie zgodnie z ustalonym planem badań	P	P	P		
Ustalenie typu wyrobu na podstawie badań typu (w tym pobierania próbek), obliczeń typu, tabelarycznych wartości lub opisowej dokumentacji wyrobu	JN	JN	P	NL*	P
Wstępna inspekcja zakładu produkcyjnego i zakładowej kontroli produkcji	JN	JN	JN		
Stały nadzór, ocena i ewaluacja zakładowej kontroli produkcji	JN	JN	JN		
Kontrolne badania próbek pobranych przed wprowadzeniem wyrobu do obrotu	JN				

P – producent, JN – jednostka notyfikowana, NL – notyfikowane laboratorium, * – próbki do badań pobrane przez producenta

Tabela 2.

System oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych				
1+	1	2+	3	4
Producent: – Posiada dokumentację techniczną, tam gdzie jest to zasadne – Ma udokumentowany system zakładowej kontroli produkcji – Sporządza deklarację właściwości użytkowych				
Jednostka notyfikowana – Wydaje certyfikat stałości właściwości użytkowych		Jednostka notyfikowana – Wydaje certyfikat zgodności zakładowej kontroli produkcji	Notyfikowane laboratorium – Wydaje sprawozdanie z badań/obliczeń typu	Jednostka notyfikowana nie uczestniczy

bie wskazuje swoją nazwę (na rysunku 2 producent B), to ma status producenta i podlega wymaganiom takim samym jak producent. Oczywiście w tym przypadku system zakładowej kontroli produkcji będzie ograniczony w zakresie produkcji, gdyż importer i dystrybutor będzie dysponował gotowym wyrobem bez wpływu na kontrolę wyrobu na etapie produkcji. Zatem najistotniejsze będzie w tym przypadku wykonywanie badań gotowych wyrobów w celu potwierdzenia jakości na określonym poziomie.

4. Zadania podmiotów gospodarczych oraz jednostki notyfikowanej wynikające z określonych systemów oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych

W rozporządzeniu określono pięć systemów oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych. Określony system dla danego wyrobu jest wskazany w załączniku ZA normy zharmonizowanej. W każdym systemie oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych są przypisane określone zadania dla producenta i jednostki notyfikowanej, które przedstawiono w tabeli 1.

Wynikiem przeprowadzenia określonych czynności są dokumenty/zapisy stanowiące potwierdzenie spełnienia wymagań. W tabeli 2 wskazano dokumenty dla określonych systemów oceny i weryfikacji stałości użytkowych.

dr inż. Grażyna Bundyra-Oracz
Instytut Materiałów Budowlanych
i Technologii Betonu

W niniejszym artykule omówiono zadania podmiotów gospodarczych uczestniczących w procedurze wprowadzania i udostępniania na rynku wyrobów budowlanych. W kolejnym artykule autorka omówi wymagania dotyczące deklaracji właściwości użytkowych oraz oznakowania CE.

Literatura

- 1 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG*
- 2 Projekt ustawy o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych oraz niektórych innych ustaw*

Fabryka Mapei powstała w Barcinie

Czwarta w Polsce fabryka grupy MAPEI została oficjalnie otwarta 10 maja 2013 roku w Barcinie w województwie kujawsko-pomorskim. – Polska od lat jest dla Grupy MAPEI ważnym rynkiem – nie tylko ze względu na wielkość i potencjał wzrostu, lecz również z uwagi na otwartość, na zaawansowane technologie i produkty wysokiej jakości – mówił podczas otwarcia Giorgio Squinzi, CEO Grupy MAPEI.

Fabryka w Barcinie jest czwartym zakładem produkcyjnym Mapei w Polsce. Powstała na działce o powierzchni 48.000 m², na terenie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Sam zakład ma 9700 m² powierzchni i moce produkcyjne na poziomie 150.000 ton rocznie. Powstają tu produkty proszkowe, m.in. kleje do montażu płytek, kleje do ociepleń, masy samopoziomujące, zaprawy naprawcze i mineralne zaprawy hydroizolacyjne.

– Polska od lat jest dla Grupy MAPEI ważnym rynkiem – nie tylko ze względu na wielkość i potencjał wzrostu, lecz również z uwagi na otwartość, na zaawansowane technologie i produkty wysokiej jakości – mówił podczas otwarcia Giorgio Squinzi, CEO Grupy MAPEI. – Fabryka w Barcinie jest czwartym zakładem produkcyjnym wchodzącym w skład Grupy MAPEI w Polsce. Pozostałe trzy to fabryka MAPEI Polska w Gliwicach, fabryka Sopro Polska w Nowinach i Cementownia Górka Cement w Trzebinie.

Podczas ceremonii oficjalnego otwarcia fabryki w Barcinie była możliwość zobaczenia z bliska pracy laboratorium kontroli jakości i linii produkcyjnej oraz mobilnej infrastruktury technicznej MAPEI, w skład której wchodzi dwa nowoczesnie wyposażone samochody szkoleniowe oraz dwa mobilne laboratoria betonu. Pojazdy te to ważny element wsparcia wykonawców w terenie – zarówno w zakresie pokazu nowych technologii, jak również pomocy w wyborze najlepszego rozwiązania bezpośrednio na placu budowy.

– Aktywnie pracujemy w terenie. Dwa samochody szkoleniowe, przemierzające Polskę w ramach projektu MAPEI TOUR, umożliwiają nam prowadzenie wysokiej jakości pokazów produktowych niezależnie od warunków pogodowych – stwierdził Artur

Ofubek, dyrektor generalny MAPEI Polska. – Dla tych wykonawców, którzy pragną uzyskać certyfikaty zawodowe, stworzyliśmy zaawansowany program szkoleniowy MAPEI TEAM realizowany w naszym centrum w Gliwicach. Doradcy techniczni MAPEI prowadzą prezentacje i uczestniczą w panelach dyskusyjnych podczas najważniejszych konferencji branżowych.

Tylko w 2012 roku MAPEI Polska przeprowadziła 465 szkoleń technicznych dla 23.200 wykonawców. Tą drogą firma promuje nowe rozwiązania oraz zbiera informacje zwrotne bezpośrednio od wykonawców, by następnie przekazać je do centralnego laboratorium badawczo-rozwojowego MAPEI i wykorzystać do tworzenia produktów dopasowanych do potrzeb lokalnego rynku.

oprac. pie